

VRAESTEL 1: TAAL IN KONTEKS

NOVEMBER 2017

**TOTAAL: 80
TYD: 2 UUR**

MEMORANDUM

AFDELING A: BEGRIPSTOETS ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spelfoute in eenwoord-antwoorde word NIE gepenaliseer NIE, behalwe as die spelling die woordbetekenis verander.
- Penalisering geskied slegs as die spelling van die kernwoord die antwoord se betekenis verander.
- As 'n taalfout die betekenis van die antwoord verander, word geen punt toegeken nie.
- Indien 'n spelfout die betekenis van 'n eenwoord-antwoord verander, word geen punt toegeken nie.
- Spel- en taalfoute in langer antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidate moet nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie.
- Vir vrae wat aanhalings uit die leesstuk verg, word NIE GEPENALISEER indien die aanhalingstekens ontbreek NIE.
- Waar eenwoord-antwoorde gevra word en die kandidaat gee 'n volsin, is dit korrek MITS die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word. Die kandidaat kan ook die antwoord begin met: Die woord is ... .
- By vrae wat een feit/punt of twee/drie feite/punte vereis en die kandidaat gee 'n hele reeks:
  - sien SLEGS die vereiste feit(e)/punt(e) na.
  - indien die feit(e)/punt(e) met merkers aangedui is, word die eerste antwoord(e) per merker nagesien.
- Indien 'n antwoord in meer as een sin aangebied word en die sin/sinne lei direk tot die antwoord, word die punt vir die korrekte feit toegeken.
- Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die kandidaat NIE GEPENALISEER NIE. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, is dit aanvaarbaar.

- Aanvaar dialektiese variasies.
- Vir meervoudigekeuse-vrae word sowel die letter as die korrekte antwoord aanvaar.

VRAAG 1: BEGRIPSTOETS

- 1.1 'n Mens kan slegs 3 – 5 dae sonder water oorleef
'n Mens kan langer sonder kos as sonder water oorleef. (1)
- 1.2 40 dae (1)
- 1.3. 66.6% (1)
- 1.4 Jellievisse is 95% water en mense is 66% water. Mense het dus meer soliede massa as water in hulle lywe. (1)
- 1.5.1 Figuurlik (1)
- 1.5.2 Hulle bedoel dat dit uit vloeistof bestaan. (1)
- 1.6 * Help om noodsaaklike voedingstowwe na selle te vervoer
* Help met bloedtoevoer
* Help met vertering
* Help om metaboliese afvalstowwe te vervoer
(Enige DRIE funksies. Moet PUNTSGEWYS wees). (3)
- 1.7.1 Feit (1)
- 1.7.2 Dit kan/is deur navorsing bewys. (1)
- 1.8.1 belangrik (1)
- 1.9 * Dit hang van die persoon se massa af
* Dit hang af hoe aktief die persoon is
* Dit hang ook af hoe warm of humid dit daardie dag was. (3)
- 1.10 Die toestand waar 'n watertekort in die liggaam ontstaan omdat ons te min water inkry. (1)
- 1.11 * Naarheid
* Spierkrampe
* Lighoofdigheid
* Bloedsomloop en nierfunksie gaan staan (1)
- 1.12 Meer as 10 liter binne 'n paar minute. (1)
- 1.13 Die normale balans van elektroliete word versteur. (1)

- 1.14 'n Titel van die student se keuse. Dit moet pas by water en die effek op menslike liggaam. (1)
- 1.15 Suid-Afrika (1)
- 1.16 Daar is baie grond wat besproei moet word.
Diere benodig baie water.
Plante benodig baie water. (1)
- 1.17 C – Nywerhede
A – Mynbedrywighede
B - Energie (3)
- 1.18 Die departement van waterwese. (1)
- 1.19 Die leerder moet die antwoord motiveer. 'n Goeie motivering is belangrik. (1)
- 1.20 Enige goeie, toepaslike antwoord is voldoende. (1)

TOTAAL VIR AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING

ALGEMENE ASSESSERINGS RIGLYNE

- Lees die hele opsomming om 'n geheelindruk te kry.
- Beplanning is nie nodig nie.
- Indien rofwerk/beplanning gedoen word, let op die volgende:
- Indien die beplanning in potlood aangebied word, word dit as rofwerk beskou en die tweede aanbieding word nagesien.
- Indien die eerste poging in pen aangebied word, word daardie poging as die finale antwoord beskou.
- Indien daar twee feite in een sin gegee word, word slegs die eerste feit nagesien. Die tweede feit word geïgnoreer.
- Indien daar twee sinne by een koeëlpunt gegee word, word slegs die eerste sin nagesien.
- Som die feite sover as moontlik in jou eie woorde op.
- Kandidate hoef nie 'n TITEL te verskaf nie.
- Indien afkortings in die opsomming voorkom, word elke afkorting volgens die getal woorde wat dit voorstel getel, byvoorbeeld, d.w.s. = 3 woorde.
- Indien die kandidaat die opsomming in paragraafvorm aanbied, word die eerste 7 sinne van die paragraaf nagesien.

**LET DAAROP DAT DIE OPSOMMING MEER AS EEN MOONTLIKHEID BINNE 'N PARAGRAAF BEVAT.
DIE NASIENER MOET DUS NOUKEURIG LEES!**

KEN DIE TAALPUNTE SÓ TOE VIR NIE DIREKTE AANHALINGS NIE:

Die hoofgedagte kan in 'n volsin of in 'n sinsnede aangebied word, solank dit sinvol is.

Puntetoekenning:

- 1–3 feite korrek: 1 punt
- 4–5 feite korrek: 2 punte
- 6–7 feite korrek: 3 punte

KEN DIE TAALPUNTE SÓ TOE VIR DIREKTE AANHALINGS:

L.W.: Die hoofgedagte kan in 'n volsin of in 'n sinsnede aangebied word, SOLANK DIT SINVOL IS.

Puntetoekenning:

6–7 korrekte aanhalings: geen punte vir taal word toegeken nie
1–5 aanhalings: 1 punt vir taal word toegeken

SKRYF DIE PUNTE SOOS VOLG NEER (horisontaal/vertikaal)

Feit 7
Taal 3
Totaal 10

LET WEL**Formaat:**

- Selfs al word die opsomming in die verkeerde formaat aangebied, moet dit geassesseer word.
- Kandidate word nie gepeenaliseer indien die opsomming in die verkeerde formaat aangebied is nie.

Woordtelling:

- Nasieners tel die getal woorde indien dit te lank lyk.

Wenke om water te bespaar**Teks**

Jy kan tot ses liter water per minuut spaar as jy nie die kraan oophou terwyl jy jou tande borsel nie.

Moenie jou wasmasjien of skottelgoedwasser gebruik as dit nie vol gelaai is nie.

Gebruik 'n gieter pleks van 'n tuinslang om jou tuin nat te lei. Lei jou tuin vroegoggend of laatmiddag nat om verdamping te verminder en so meer water te bespaar. Terloops, 'n tuinslang kan tot soveel as 1,000 liter water per uur gebruik.

Hou 'n beker water in jou yskas sodat jy altyd koue water byderhand het sonder om die kraan te laat loop tot koeler water uitkom.

Moontlike antwoorde

Draai die kraan toe terwyl jy jou tande borsel

Gebruik jou skottelgoedwasser slegs wanneer dit vol is

Gebruik 'n gieter om jou tuin nat te lei.

OF

Lei jou tuin vroegoggend of laatmiddag nat.

Hou 'n beker water in jou yskas.

Gebruik 'n emmer pleks van 'n tuinslang wanneer jy jou voertuig was en gebruik die tuinslang kortliks wanneer jy die seepwater afspoel.

Gebruik 'n besem in plaas van die tuinslang om inritte en sypaadjies skoon te hou.

Vang die water op wat loop terwyl jy wag dat die warm water deurkom. Gebruik hierdie water om plante of jou tuin mee nat te lei.

Gebruik emmers of houers en vang die reënwater op wat by jou geute afloop en gebruik dié water in jou tuin.

Hou jou oë en ore oop. Meld gebreekte waterpype en vermorsing van water by jou naaste plaaslike owerheid aan.

Gebruik 'n emmer pleks van 'n tuinslang wanneer jy jou motor was.

Gebruik 'n besem om inritte en sypaadjies skoon te hou.

Vang water op terwyl jy wag vir warm water. OF
Gebruik opgevangde water om plante nat te lei.

Vang reënwater vir jou tuin uit geute op.

Meld gebreekte waterpype by naaste owerheid aan

TOTAAL VIR AFDELING B: 10

AFDELING C: TAAL

ASSESSERINGSRIGLYNE

WOORD- EN SINSTRUKTURE

• **Spelling vir eenwoord-antwoorde moet korrek wees om punte te verdien.**

- Die standaardvariant geld.
- Wanneer slegs een woord as antwoord gevra word, kry die kandidaat geen punte indien die opdrag nie uitgevoer is nie. (Kandidate moet nie die hele sin skryf nie, indien daar gevra word om net die woord te skryf.)
- Wanneer verlede tyd getoets word, **moet ge-** as **EEN WOORD** met die werkwoord geskryf word.
- Wanneer die infinitief getoets word, moet **te** in verbinding met die infinitief as **TWEE WOORDE** geskryf word.
- Verder tel spelling glad nie **indien anders vereis word – veral met een woord antwoorde;** behalwe waar spelling getoets word.
- Taalfoute word geenaliseer waar taalstrukture gevra word.
- Waar afkortings getoets word, moet die punktuasie ook korrek wees om 'n punt te verdien.
- Vir meervoudigekeuse-vrae word sowel die letter as die korrekte antwoord aanvaar.
- Streekstaal kan nie in ag geneem word nie.
- Indien die opdrag lui dat die kandidaat die sin soos volg moet begin, moet die hele sin uitgeskryf word.
- LET WEL: Waar advertensie- en strokiesprenttegnieke gevra word, tel taal- en spelfoute nie, tensy dit die betekenis van die sin beïnvloed.
- **Indien die opdrag lui dat die kandidaat die sin moet oorskryf, moet die hele sin uitgeskryf word.**

VRAAG 3:

- 3.1 Huisgenoot (1)
- 3.2 Deur gebruik te maak van die groot geel banier met die woord "bespaar" op (1)
- 3.3 Groot, geel agtergrond.
Die woord "spaar"
Die spaar van R14,70
Enige TWEE (2)
- 3.4 "Die grootste tydskrif in SA" (1)
- 3.5 gewilde (1)
- 3.6 tydskrif (1)
- 3.7 dolgelukkig (1)
- 3.8 Die "teer" in die pad is hard. Die homoniem van "teer" as harde bindmiddel moet duidelik wees. (1)
- 3.9 fotograwe (1)
- (10)**

AFDELING C: TAAL**VRAAG 4: ADVERTENSIE**

- 4.1 onomatopoeia/klanknabootsing (1)
- 4.2 onderwyseres (1)
- 4.3.1 * Die innerlike Jeremy wat uit die regte Jeremy se kop uitbars en "Ja, ja, ja!" skree! (2)
- 4.4 Dit WAS 'n plesier om jou te ontmoet.
Dit WAS 'n plesier GEWEES om jou te ontmoet. (1)
- 4.5 Ek **HOU DAARVAN** om ekstra lesse te gee, maar net as die student ook werk.
Ek HOU VAN DIT is nie aanvaarbaar nie. (2)
- 4.6 Begin so: Jeremy behoort hard te werk (1)
- 4.7.1 C moedeloos. (2)
- 4.7.2 Ouers is soms raadop met hulle kinders. (2)
- (10)**

- 4.1 onomatopoeia/klanknabootsing (1)
- 4.2 onderwyseres (1)
- 4.3.1 * Die innerlike Jeremy wat uit die regte Jeremy se kop uitbars en "Ja, ja, ja!" skree! (2)
- 4.4 Dit WAS 'n plesier om jou te ontmoet.
Dit WAS 'n plesier GEWEES om jou te ontmoet. (1)
- 4.5 Ek **HOU DAARVAN** om ekstra lesse te gee, maar net as die student ook werk.
Ek HOU VAN DIT is nie aanvaarbaar nie. (2)
- 4.6 Begin so: Jeremy behoort hard te werk (1)
- 4.7.1 C moedeloos. (1)
- 4.7.2 Ouers is soms raadop met hulle kinders. (2)

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

TEKS F

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel hieronder gebaseer.
- Opsetlike taal en spelfoute kom voor.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

'Skoonheid' is beste SA fliek

Oliver Hermanus (regs agter) met die hoofspeler Deon Lotz (regs) en Marcel van Heerden op die stel van *Skoonheid*. Foto: SWIFT DISTRIBUTION

LAETTIA POPLÉ

Kaapstad

Die (4.1.1___) Oliver Hermanus se rolprent *Skoonheid* is as die beste SA rolprent by die (4.2.1 internasionaal) rolprentfees in Durban aangewys.

Die prent, oor 'n middeljarige, getroude man se obsessie met 'n jonger man, het reeds 'n prys op die Cannes-rolprentfees in Junie gewen. Die film begin

Vrydag in Kaapstad draai en het 'n OB13TNV ouderdomsbepierking.

Die prent *Eldorado*, wat deur die inwoners van dié arm bruin township naby Johannesburg geskiet en vervaardig is, is ook as baie goed by die Durbanse rolprentfees beskou.

Beide hierdie rolprente het R25 000 prysgeld gewen.

- 5.1 Gee een woord vir die volgende omskrywings:
- 5.1.1 Akteur (aktrise is nie korrek nie, want Oliver Hermanus is manlik) (1)
- 5.1.2 Resesent (1)
- 5.1.3 Vervaardiger (1)
- 5.2 Gee die korrekte vorm van die woorde tussen hakies:
- 5.2.1 Internasionale (1)
- 5.2.2 Geklassifiseerde (1)
- 5.3 Gee die teenoorgestelde (antoniem) van die onderstreepte woorde:
- 5.3.1 bekende. (1)
- 5.3.2 slegter (1)
- 5.4 Gee die korrekte afkorting vir die vetgedrukte woorde:
- 5.4.1 Vr. (Die punt moet voorkom) (1)
- 5.4.2 Ouer begeleiding (1)
- 5.4.3 Wêreldwye web (1)
- 5.4.4 As gevolg van (1)
- 5.5 Die film begin Vrydag in Kaapstad draai.
- 5.5.1 Begin draai. (1)
- 5.5.2 Vrydag; In Kaapstad (2)
- 5.6 Verduidelik wat die onderstreepte idiome beteken. 'n Volsin is nie nodig nie.
- 5.6.1 iets is nie plus nie / iets is fout (1)
- 5.6.2 Die hele tyd (1)
- 5.6.3 Hy is net jou vriend wanneer dit goed gaan (1)
- 5.6.4 In die moeilikheid wees (1)
- 5.7 Skryf die sin oor deur die onderstreepte woorde na meer beleefde Afrikaanse woorde te verander:
"Gaan weg/Loop/Maak jou uit die voete!" Sskree sy vir die hond. (2)

(20)**(40)**

TOTAAL VIR AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 30 + 10 + 40 = 80